תרגום שמפרש לפעמים · כי כמו שהתרגום מפרש לע"ה כך הם מביאים מתוך הלע"ז · ולא נהירא שהרי התרגום מפרש במה שאין ללמוד מן העברי כדאשכחן *בכמה דוכתי דאמר רב יוסף (מגילה ד' ג·) אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר ע"כ אין לומר בשום לשון פעם שלישית כי אם בלשון תרגום:

ואפילו עטרות ודיבון וכו' . פי' רש"י אפי' עטרות ודיבון שאין בו תרגום שלריך לקרותו שלשה פעמים בעברי . וקשה אמאי נקט עטרות ודיבון שיש לו מ"מ תרגום ירושלמי · היה לו לומר ראובן ושמעון או פסוקא אחרינא שאין בו תרגום כלל. ויש לומר משום הכי נקט עטרות ודיבון אע"ג שאין בו תרגום ידוע אלא תרגום ירושלמי וצריך לקרות ג' פעמים העברי מ"מ יותר טוב לקרות פעם שלישית בתרגום: **כאילו** מתענה תשיעי ועשירי . ה"פ אם נלטווה להתענות יום ט' . והקשה רביע שמואל ב"ר אהרן מינכי"ל אמאי קשיא ליה והא כתיב בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות (שמות יב) ואותו ערב ר"ל ערב שלט"ו הכא נמי נימא אמאי ערב ערב של עשירי ויש לומר השאני התם דכתיב תאכלו לבסוף דמשמע הכי בראשון בי"ד בלילה תאכלו מצות. אבל הכא כתיב ועניתם קודם בערב דמשמע ועניתם מיד ביום התשיעי : **ישלים** פרשיותיו שם הלכור . נראה דכל השבוע מכיון דמתחילין לקרות הפרשה דהייגו ממנחת שבת ואילך עד שבת הבאה נקראת עם הלכור ואע"ג דלענין נימין לא נקרא קמי שבת אלא מרביעי ואילך (נפסמים ד' קו·) [*וזמן השלמה יש] במדרש (ג) ג' דברים אה רביעו הקדוש לבניו בשעה שנפטר אלא תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו כל הפרשה משמע דקודם אכילה צריך להשלימה. ומיהו אם השלימה לאחר אכילה שפיר דמי. מ"מ מצוה מן המובחר קודם אכילה : **לא** לעולם ליליא הוא . תימא אם כן לימא רבותא שפעמים יש אדם קורא לאחר שיעלה עמוד השחר שני פעמים ויוצא בו משום שחרית ומשום ערבית . וי"ל דהכי קאמר לעולם ליליא הוא בשאר מצות דבעינן בהו יום כמו תפילין וציצית. אבל גבי ק"ש לא הוא ליליא ואיכא לאיצטרוכי דקיימי בהאי שעתא לאו זמן שכיבה הוא . והאי דנקט לאחר שיעלה עמוד השחר לאו דוקא מיד הוא דהא צריך להמתין לכל הפחות שיעורא דמתניתין (לקמן ט:) עד שיכיר בין תכלת *לכרתי : לעולם

הוא והא דקרי ליה יום דאיכא אינשי דקיימי בהאיא שעתא אמר רב אחא בר חנינא אמר רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון בן יוחי איכא דמתני להא דרב אחא בר חנינא אהא דתניא רבי שמעון בן יוחי אומר משום ר' עקיבא *פעמים שאדם קורא קרית שמע שתי פעמים ביום אחת קודם הנץ החמה ואחת לאחר הנץ החמה ויוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה הא גופא קשיא אמרת פעמים שאדם קורא ק"ש שתי פעמים ביום אלמא קודם הנץ החמה יממא הוא והדר תני יוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה אלמא ליליא הוא

ואפילו * °עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו רב ביבי בר אביי סבר לאשלומינהו לפרשייתא *דכולא שתא במעלי יומא דכפורי *תנא ליה חייא בר רב מדפתי כתיב °ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב וכי בתשעה מתענין והלא בעשרה מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי. סבר לאקדומינהו אמר ליה ההוא סבא תנינא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר כדאמר להו ר' יהושע בן לוי לבניה אשלימו פרשיותייכו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום *והזהרו בורידין ברבי יהודה דתנן *רבי יהודה אומר עד שישחוט את הורידין והזהרו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו דאמרינן *לוחות ושברי לוחות מונחות בארון אמר להו רבא לבניה כשאתם חותכין בשר אל תחתכו על גב היד איכא דאמרי משום סכנה ואיכא דאמרי משום קלקול סעודה ואל תשבו על מטת ארמית ואל תעברו אחורי בית הכנסת בשעה שהצבור מתפללין. *ואל תשבו על מטת ארמית . איכא דאמרי לא תגנו בלא ק"ש ואיכא דאמרי דלא תנסבו גיורתא וא"ד ארמית ממש ומשום מעשה דרב פפא *דרב פפא אזל לגבי ארמית הוציאה לו מטה אמרה לו שב אמר לה איני יושב עד שתגביהי את המטה הגביהה את המטה ומצאו שם תינוק מת מכאן אמרו חכמים אסור לישב על מטת ארמית ואל תעברו אחורי בית הכנסת בשעה שהצבור מתפללין מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי **אסור לו לאדם שיעבור אחורי בית הכנסת בשעה שהצבור מתפללין אמר אביי ולא אמרן אלא דליכא פתחא אחרינא אבל איכא פתחא אחרינא לית לן בה ולא אמרן אלא דליכא בי כנישתא אחרינא אבל איכא בי כנישתא אחרינא לית לן בה ולא אמרן אלא דלא דרי טונא ולא רהיט ולא מנח תפילין אבל איכא חד מהנך לית לן בה : תניא אמר ר"ע בשלשה דברים אוהב אני את המדיים כשחותכין את הבשר אין חותכין אלא על גבי השולחן כשנושקין אין נושקין אלא על גב היד וכשיועצין אין יועצין אלא בשדה אמר רב אדא בר אהבה מאי קראה °וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו : תניא אמר רבן גמליאל בשלשה דברים אוהב אני את הפרסיים הן צנועין באכילתן וצנועין בבית הכסא וצנועין בדבר אחר : °אני צויתי למקודשי תני רב יוסף אלו הפרסיים המקודשין ומזומנין לגיהנם : רבן גמליאל אומר וכו' : אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג *תניא ר"ש בן יוחי אומר °פעמים שאדם קורא ק"ש שתי פעמים בלילה אחת קודם שיעלה עמוד השחר ואחת לאחר שיעלה עמוד השחר ויוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה . הא גופא קשיא אמרת פעמים שאדם קורא קרית שמע שתי פעמים בלילה אלמא לאחר שיעלה עמוד השחר ליליא הוא והדר תני יוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה אלמא יממא הוא לא לעולם ליליא

ואפי' עטרות ודיבון · שאין בו תרגום : **מעלה עליו הכתוב כו'**. והכי קאמר קרא הכיבו עצמכם בתשעה לחדש לעטוי המחרת והרי הוא בעיני כעטוי היום : **נאקדומינהו** · לסדר כל הפרשיות בשבת אחת לו בשתי שבתות : **עד שישמוע אם הורידין**. כדי שיגיע כל הדם ולא אמר כן אלא בעוף הוא ולולהו כולו כאחד: תורה אור

נמדבר מחמת אונסו. שחלה או שנטרד בדוחק מזונות הזהרו בו לכבדו : **שברי לוחות מונחות בארון**. דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמתם בארון אף השברים תשים בארון : **משום סכנה** . שלא יקון ידו : **משום קלקול סעודה** . אף בחבורה קטנה יצא דם ויאכלך את המאכל וימאס את המסובין : **בלא ק"ש** . שהרא מטמא דומה למטת ארמית : **ארמית ממש** . על מטת ארמית : **מעשה דרב פפא** . שאמרה לו שב על המטה והיה בנה מת מוטל עליה והיתה רוצה להעליל עליו ולומר שישב עליו והרגו : **אסור לעבור וכו'** . שנראה כמבריח עצמו מפתח בית הכנסת שבמזרח : **על גב היד** . אם יד חברו הוא נושק וארך חשיבות הוא זה מפני הרוק : **אלא בשדה** · דאמרי איכסי מזנים לבוחל : **בדבר אחר** . תשמיש : **אני נויתי למקודשי** . במפלת בכל כתיב אני נויתי את מלכי פרס (ו) ומדי לבא ולהשחיתה : **ליליא הוא**. עד הכן החמה : **דקיימי בסכנה שעתא**. הלכך זמן ק"ש דיום הוא דלגבי קרית שמע ובקומך כתיב והא קיימי: והאי

מסורת השים

[נקדושין דף מט. המתרגם פסוק כלומתו]

ס"א דיבון ועטרות שבסוף מסוני

שפעמים דף ס"מ: יומא דף פ"א: ר"ש דף ט.

[מהדרין ט].

תוגין פ"ג דף כו.

ב"ב פ"ק דף יד: מגמות ל"ב.

[ע"ש נרש"י ובתוס"ש סמעשה בענין אחר ונ"ע גם בפי' רש"י דבכא]

נקמן דף פא ע"ש

ברכות לא

ישעיה יג

תוספתא פ"א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אני נויתי וכו' פרס לבא כנ"ל ותיבת ומדי נמחק :
(ב) תוס' ד"ה ישלים וכו' במדרש יש ג' דברים :

[עוב לגביה לבן]

רב נסים גאון

ואיכא דאמרי מסה ארמית ממש. מסעשה שהיה לרב פפא אמרי דרב פפא היתה לו מלחה אצל נרי אחר כיון שרחקו רב פפא לגוי בטלות שלו רצה הגוי לעשות לו עלילה במרמה כדי להנצל בה מתחת ביע' שלו מה עשה נפל תינוק אחד קטן מת והשכיבו על מטה שלו וכסהו בבגדים כדי שלא ירגיש בו אדם ואמר לו לרב פפא בא עמי לביתי ואני נותן לך את שיש לך אצלי הלך אצלו ותכנס לביתו אמר לו הגוי שב לך על המטה נתן עיניו רב פפא בדברים שהיו על המטה קודם שישב עליה ומצא התינוק המת מוטמן בתוך הבגדים הגרגיש הדברים שרצה להתעולל עליו עלילות ברשע ומאותה שעה אסרו חכמים לישב על מטה ארמית מפני כן זה המעשה בקבלה היא אצלי מרבי אדוניו הרב הקדוש רבנו חשיאל ריש בי רבנן"ל לתחיה וגם מצאתי אותו בתשו' הגאונים כמו כן :

[נקדושין דף מט. המתרגם פסוק כלומתו]

ס"א דיבון ועטרות שבסוף מסוני

שפעמים דף ס"מ: יומא דף פ"א: ר"ש דף ט.

[מהדרין ט].

תוגין פ"ג דף כו.

ב"ב פ"ק דף יד: מגמות ל"ב.

[ע"ש נרש"י ובתוס"ש סמעשה בענין אחר ונ"ע גם בפי' רש"י דבכא]

נקמן דף פא ע"ש

ברכות לא

ישעיה יג

תוספתא פ"א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אני נויתי וכו' פרס לבא כנ"ל ותיבת ומדי נמחק :
(ב) תוס' ד"ה ישלים וכו' במדרש יש ג' דברים :

[עוב לגביה לבן]

הלכה א

ארבעה דברים יש בין נדרים לשבועת ביטוי, שבשבועת ביטוי אין שבועה חלה על שבועה, ובנדרים יחול נדר על נדר, המתפיס בשבועה פטור ובנדרים חייב, אין שבועת ביטוי חלה אלא על דברי הרשות, ונדרים חלות על דברי מצוה כדברי הרשות, שבועת ביטוי חלה על דבר שיש בו ממש ועל דבר שאין בו ממש, ונדרים אינן חלין אלא על דבר שיש בו ממש.

הלכה ב

כיצד יחול נדר על נדר, האומר הרי עלי קרבן אם אכלתי ככר זו, הרי עלי קרבן אם אוכלנה ואכלה חייב על כל אחת ואחת וכן כל כיוצא בזה.

הלכה ג

כיצד המתפיס בנדרים חייב שמע חבירו שנדר ואמר ואני כמותך בתוך כדי דבור הרי זה אסור במה שנאסר בו חבירו, שמע השלישי זה שאמר ואני ואמר ואני אפילו היו מאה וכל אחד מהן אומר ואני בתוך כדי דבורו של חבירו הרי כולן אסורין.

הלכה ד

וכן האומר הבשר הזה עלי אסור וחזר ואמר אפילו אחר כמה ימים והפת הזאת כבשר הזה הרי הפת נתפשה ונאסרה, חזר ואמר ודבש זה כפת הזאת ויין זה כדבש זה אפילו הן מאה כולן אסורין.

הלכה ה

הרי שמת אביו או רבו היום ונדר שיצום אותו היום וצם, ולאחר שנים אמר הרי יום זה עליו כיום שמת בו אביו או רבו הרי זה אסור לאכול בו כלום שהרי התפיס יום זה ואסרו כיום האסור לו, וכן כל כיוצא באלו.

הלכה ו

כיצד חלים הנדרים על דברי מצוה כדברי הרשות, האומר הרי המצה בלילי הפסח א אסורה עליו, הרי ישיבת הסוכה בחג הסוכות אסורה עליו והרי התפילין אסורות בנטילה עליו הרי אלו אסורין עליו, ואם אכל או ישב או נטל לוקה וכן כל כיוצא בזה, ואין צריך לומר במי שאמר הרי עלי קרבן אם אוכל מצה בלילי הפסח שהוא חייב בקרבן וכן כל כיוצא בזה.

הלכה ז

ומפני מה נדרים חלים על דברי מצוה, ושבועות אין חלות על דברי מצוה, שהנשבע אוסר עצמו על דבר שנשבע עליו, והנודר אוסר הדבר הנדור על עצמו, נמצא הנשבע לבטל מצוה אוסר עצמו וכבר עצמו מושבע מהר סיני ואין שבועה חלה על שבועה, והאוסר דבר זה בנדר זה הדבר הוא שנאסר ואותו הדבר אינו מושבע מהר סיני.

הלכה ח

כשאתה מתבונן בכתוב תמצא שהדברים מראין כן כמו שקבלו חכמים מפי השמועה, שהרי אומר בשבועת ביטוי להרע או להיטיב בדברי הרשות כמו שבארנו, שיאכל וישתה היום או שיצום וכיוצא בהן, ובנדרים הוא אומר ככל היוצא מפיו יעשה ולא חלק בין דברי מצוה לדברי הרשות.

הלכה ט

הנודר שיצום בשבת או ביום טוב חייב לצום, שהנדרים חלים על דברי מצוה כמו שבארנו, וכן הנודר שיצום יום ראשון או יום שלישי כל ימיו ופגע בו יום זה והרי הוא יום טוב או ערב יום הכפורים הרי זה חייב לצום ואין צריך לומר ראש חדש, פגע בו חנוכה ב ופורים ידחה נדרו מפני הימים האלו הואיל ואיסור הצום בהם מדברי סופרים הרי הן צריכין חזוק וידחה נדרו מפני גזירת חכמים. +/השגת הראב"ד/ הנודר שיצום בשבת או ביו"ט חייב לצום. א"א דוקא בשאמר עלי אבל אמר הריני בתענית היום אסור.+

הלכה י

כיצד אין הנדרים חלים אלא על דבר שיש בו ממש, האומר דבורי עליך קרבן אינו אסור מלדבר עמו שהדבור אין בו ממש, וכן אם אמר לו דבורי אסור עליך אין זה כאומר פירותי אסורין עליך או פירותי קרבן עליך שהן אסורין עליו, לפיכך האומר לחבירו קרבן שאיני מדבר עמך או שאיני עושה עמך או שאיני מהלך עמך, או שאמר קרבן שאיני ג ישן שאיני מדבר שאיני מהלך, או שאמר לאשתו קרבן שאיני משמשך אין הנדר חל בכל אלו, והרי זה כאומר דבורי והלוכי ועשייתי ושמושי קרבן שהן דברים שאין בהן ממש.

הלכה יא

אבל האומר יאסר פי לדבורו וידי למעשיהן ורגלי להלוכן ועיני לשינתן הרי הנדר חל עליהן, לפיכך האומר לחבירו קרבן פי מלדבר עמך וידי מלעשות עמך ורגלי מלהלך עמך הרי זה אסור, וכן האומר הרי עלי קרבן אם אדבר עם פלוני או אם לא אדבר עמו נדר על דבר חייב בקרבן, וכן אם נדר דברתי ולא דברתי וכיוצא בהן שאין אלו נדרי איסר שאנו מבארין

כסף משנה הלכות נדרים פרק ג

אמרינן בפ"ב דתעניות (דף י"ז:) ובספ"ק דר"ה (דף י"ט) גבי איסור תענית ביום שלפני ימים הכתובים במגילת תענית ר"ח דאורייתא הוא דאורייתא לא בעי חיזוק ויש לתמוה על עיוה"כ דאטו משום דרשא דועניתם את נפשותיכם שהיא אסמכתא בעלמא לימא שהוא מדאורייתא ור"ח נמי לא מצינו בתורה בהדיא שיהא אסור בתענית דאע"ג דאפשר דילפינן לה מדאקשיה רחמנא למועדים דכתיב וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם אין זה כדאי לומר שהוא מדאורייתא. וי"ל דאה"נ שאינן אסורין אלא מדרבנן אלא שכיון שיש להם קצת סמך בתורה לא אתו לזלזולי בהו ולפיכך אינם צריכים חיזוק ומשום דאסמכתא דראש חודש מיפרשא קצת טפי מאסמכתא דעיוה"כ כתב דבעיוה"כ חייב לצום ואין צ"ל בר"ח דכיון דאסמכתא דידיה מפורשת טפי פשיטא דאינו צריך חיזוק והא דאמרינן ר"ח דאורייתא הוא היינו לומר שנזכר בתורה סמוך למועדות ואסמכתא קרובה היא להקישו להם לענין איסור תענית אבל אה"נ דלא מיתסר אלא מדרבנן וכן נראה מדברי התוס' בפ"ק דתעניות גבי אם גזירתנו קודמת את נדרו וכו' דר"ח לא מיתסר בתענית אלא מדרבנן: ולענין נשבע להתענות בחנוכה ופורים לדעת רבינו שאפילו בנדרים שחלים על דבר מצוה כתב שאינם חלים על חנוכה ופורים לפי שהם מדבריהם וצריכים חיזוק כ"ש בשבועות שאינם חלים על דבר מצוה דאמרינן בהו שאינם חלים על חנוכה ופורים מההוא טעמא גופיה אבל בעיוה"כ ור"ח איכא לספוקי בהו דאי ס"ל דהוו דאורייתא כדמשמע בדבריו בפרק זה אין השבועה חלה עליהם ואי ס"ל דלא מיתסרי בתענית מדאורייתא שבועה חלה עליהם שהרי אינם צריכים חיזוק. וכבר כתבתי שהדעת נוטה לומר שרבינו סובר דר"ח ועיוה"כ לא מיתסרי אלא מדרבנן ואפ"ה אינם צריכים חיזוק לפי שיש להם אסמכתא בד"ת וא"כ שבועה חלה עליהם ונראה שמפני כך כשכתב רבינו בפ"א מהל' שבועות שאין שבועה חלה על דבר מצוה כתב כגון שנשבע שיתענה בשבתות ובימים טובים ולא כתב ובר"ח משמע דעל ר"ח חלה שבועה ואע"פ שלא הזכיר חנוכה ופורים ועכ"ז אני אומר שאין שבועה חלה עליהם איכא למימר שסמך על מ"ש פה שאין נדרים חלים עליהם מפני שצריכים חיזוק וכ"ש שאין שבועות חלות עליהם אבל ר"ח דגבי נדרים כתב דאינם צריכים חיזוק אם איתא דאין שבועה חלה עליהם ה"ל לפרושי בהדיא. ואע"ג דאסיקנא בפ' האשה רבה (דף צ:) דדוקא במידי דשב ואל תעשה מצו רבנן עקרי מידי דאורייתא אבל לא מידי דהוא בקום ועשה וה"נ אמרי דלדעת רבינו אין נדרים ושבועות חלים על חנוכה ופורים וקום עשה הוא שהרי אנו אומרים קום אכול, י"ל דהא אמרינן התם דבמיגדר מילתא מצו עקרי מידי דאורייתא אפילו בקום עשה וחיזוק דברי חכמים בכל מה שדברו בו אע"ג דלא ליהוי ביה מיגדר מילתא גורם לקיים דבריהם במיגדר מילתא שאם היו מזלזלים באחד מדבריהם אתו לזלזולי בכלהו הילכך כל מידי דהוי חיזוק לדבריהם הוי כמו מיגדר מילתא. ועי"ל שכתבו התוס' בפ' ג' מינים אף כי אין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בקום עשה במקום שיש פנים וטעם בדבר ודאי לכ"ע יש כח לעקור והכא מאחר שדברי חכמים צריכין חיזוק שפיר יש פנים וטעם בדבר:

הלכה י

[י] כיצד אין הנדרים וכו'. ברפ"ב דנדרים (דף י"ד:) תנן קונם שאני ישן שאני מדבר שאני מהלך האומר לאשתו קונם שאני משכשך ה"ז בלא יחל דברו. וכתב הר"ן בכלהו גרסי' שאני בלא יו"ד ובשבועות גרסי' שאיני ביו"ד דמשום דנדרים מתפיס חפצא אנפשיה תני בלשון שאני כלומר מה שאני עכ"ל. וכן יש להגיה בכל הני שאני בלא יו"ד ובגמ' איתמר קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר אמר רב יהודה אמר רב אל יישן היום שמא יישן למחר וכו' תנן (דף ט"ו) קונם שאני ישן שאני מדבר שאני מהלך אסור ה"ד אילימא כדקתני שאני ישן מי הוי נדרא והתנן חומר בשבועה שהשבועה חלה על דבר שיש בו ממש ועל דבר שאין בו ממש מה שאין כן בנדרים ושינה דבר שאין בו ממש הוא אלא דאמר קונם עיני בשינה ואי דלא יהיב שיעורא מי שבקינן ליה עד דעבד איסור בל יחל והא א"ר יוחנן שבועה שלא אישן ג' ימים מכין אותו וישן לאלתר וכו' אלא פשיטא דאמר קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר ואי לא נאים היום כי נאים למחר מאי בל יחל דברו איכא (אלא לאו דניים) אלמא איתיה דניים ותיובתא דרב יהודה כי קתני דאי ניים רבינא אמר לעולם כדקתני ומאי בל יחל מדרבנן ופסק הרא"ש כרבינא וכן דעת הרשב"א בתשובה וכן פסק רבינו שכתב הנודר בדברים שאין בהם ממש וכו' אין מורים לו היתר:

הלכה יא

[יא] ומ"ש אבל האומר יאסר פי לדיבורו וכו'. משנה בספ"ק דנדרים (דף י"ג) האומר קונם פי מדבר עמך ידי עושה עמך רגלי מהלכת עמך ובגמ' חומר בשבועות מבנדרים וכו' שהשבועות חלות על דבר שיש בו ממש ועל דבר שאין בו ממש משא"כ בנדרים אמר ר"י באומר יאסר פי לדבורי ידי למעשיהם רגלי להילוכן דיקא נמי דקתני פי מדבר עמך ולא קתני שאני מדבר עמך. ומ"ש רבינו וכן האומר הרי עלי קרבן אם אדבר עם פלוני וכו', פשוט הוא:

הלכה יב

[יב] מצאתי כתוב הנודר בדברים שאין בהם ממש וכו'. נ"ל דעת רבינו דכי תנן בספ"ב דנדרים וחכ"א פותחים לו פתח ממקום אחר וכו' אכולהו נדרים קאי. ע"כ משערי נדרים לה"ר מרדכי בר יוסף:

יהא המזבח בטל (א) ומ"ש עוד אין היחיד מתפלל תפלת המוספין נדבה שאינו מתנדב קרבן מוסף מקשים עליו מקצת המפרשים דהא חזינן במוסף דר"ח שאינו יכול להביאו כתורת מוסף אפ"ה יכול להביא אותן הדברים עצמם בנדבה ויש שהוחיים ואומרים שמפני השעיר שיש (*והלבור יכולים) להביא כל אותן הדברים בתורת נדבה וא"כ היאך אומר על כל מוסף סתם שאין (הלבור מתפללין) אותה נדבה ומתרלינן גם

רש"י תורה אור

אדעתא דחובה בין אדעתא דרשות אסור דקי"ל דתפלות כנגד תמידין תקנום וכשם שאין הצבור מביא עולת נדבה כך אין הצבור מתפללין תפלת נדבה אבל היחיד מתפלל תפלת נדבה שכן היחיד מביא עולת נדבה הלכך אין היחיד מתפלל תפלת המוספין תפלת נדבה שאין מתנדב בקרבן מוסף והא דאמר רב יהודה אמר שמואל °היה עומד בתפלה ונזכר שכבר התפלל פוסק אפילו באמצע ברכה מפרשי לה רבנן כגון שהתפלל תפלתו אדעתא דחובה ושבח שכבר התפלל ועמד להתפלל אדעתא דחובה ונזכר שכבר התפלל פוסק ואפילו באמצע ברכה שאם בא לגומרה נמצא כמי שמקריב שני תמידין בשחרית שהוא עובר משום בל תוסיף ולפיכך פוסק ואפילו באמצע ברכה ובהא אפילו רבי יוחנן מודה דלא קאמר רבי יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו אלא תפלת נדבה כגון תחנונים וכיוצא בהן אבל תפלת חובה לא קאמר אמר רב יהודה אמר שמואל א התפלל ונכנס לבית הכנסת ומצא צבור שמתפללין אם יכול לחדש דבר בתפלתו כדי שתהא תפלתו תחנונים יתפלל ואם לאו אל יתפלל א"ר נחמן כי הוינן בי רבה בר אבוה "איבעיא לן הני בני סר (בי) רב דטעו ומתחילו ב בתפלת חול בשבת מהו שיגמורו אמר להו גומר כל אותו ברכה דבבן הוא דבעי ג לצלויי שמונה עשרה ומשום כבוד שבת לא אטרחוה רבנן *אמר רב הונא "הנכנס לבית הכנסת ד ומצא צבור שמתפללין סר אם יכול להתחיל ולגמור ה עד שלא יגיע שליח צבור למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל רבי יהושע בן לוי אמר אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע שליח צבור לקדושה יתפלל ואם לאו אל יתפלל °במאי קא מיפלגי רב הונא סבר היחיד אומר (ה) קדוש ור' יהושע ב"ל סבר אין היחיד אומר קדוש וכן אמר ר' יצחק אין היחיד אומר קדוש: אמר רב אדא בר אהבה מנין שאין היחיד אומר קדוש שנא' °ונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר ו שבקדושה לא יהא פחות מעשרה וכולי עלמא מיהת ז מיפסק לא פסיק אבעיא להו מהו שיפסוק באמן

הגהות הב"ח

(ה) נ"ל קדושה וכן לקמן: (ב) נ"ב לא פסיק תפלתו לעטה: (ג) נ"ב לון: (ד) נ"ב צריך הקדוש ומי' סני נמתק:

(ה) להביא ביחיד: (ב) אפ"ה נמתק ונ"ב ונס לאיטו: (ג) נ"ב לא לחדש: (ד) נ"ב נעי: (ה) הנמצים (הגי"ר):

ויקרא כב

חדושי אגשי שם ר"ת (א) לא יעשה מה שעקו יש לו הסברה כי פסרם גדול בין המוכר בין שיעבו מתחלה נדבה לקון המוכת: ס"ע (ב) נ"ל דר"ל שאינו יכול לאומרם בענין שיועיל בלא יהא כשופר אלא עם הצבור דוקא כשאמר ביחיד לא יועיל לו אלא יהא מרלה כשופר אבל ודאי מייב לומר מודים ל"ע וכ"כ רש"י ור"י מגן נזה לדברי רש"י:

עדה עדה כנ"ל *) עד מתי לעדה הרעה הזאת כנ"ל

(ג) ומנהגו ונקדשתי

(ד) אמר

(ה) ברמאי

(ו) ונקדשתי

(ז) אמר

(ח) אמר

(ט) אמר

(י) אמר

(יא) אמר

(יב) אמר

(יג) אמר

(יד) אמר

(טו) אמר

(טז) אמר

(יז) אמר

(יח) אמר

(יט) אמר

(כ) אמר

(כא) אמר

(כב) אמר

(כג) אמר

(כד) אמר

(כה) אמר

(כו) אמר

(כז) אמר

(כח) אמר

(כט) אמר

(ל) אמר

(לא) אמר

(לב) אמר

(לג) אמר

(לד) אמר

(לה) אמר

(לו) אמר

(לז) אמר

(לח) אמר

(לט) אמר

(מ) אמר

(מא) אמר

(מב) אמר

(מג) אמר

(מד) אמר

(מה) אמר

(מו) אמר

(מז) אמר

(מח) אמר

(מט) אמר

(נ) אמר

(נא) אמר

(נב) אמר

(נג) אמר

(נד) אמר

(נה) אמר

(נו) אמר

(נז) אמר

(נח) אמר

(נט) אמר

(ס) אמר

(סא) אמר

(סב) אמר

(סג) אמר

(סד) אמר

(סה) אמר

(סו) אמר

(סז) אמר

(סח) אמר

(סט) אמר

(ע) אמר

(עא) אמר

(עב) אמר

(עג) אמר

(עד) אמר

(עה) אמר

(עו) אמר

(עז) אמר

(עח) אמר

(עט) אמר

(פ) אמר

(פא) אמר

(פב) אמר

(פג) אמר

(פד) אמר

(פה) אמר

(פו) אמר

(פז) אמר

(פח) אמר

(פט) אמר

(צ) אמר

(צא) אמר

(צב) אמר

(צג) אמר

(צד) אמר

(צה) אמר

(צו) אמר

(צז) אמר

(צח) אמר

(צט) אמר

(ק) אמר

(קא) אמר

(קב) אמר

(קג) אמר

(קד) אמר

(קה) אמר

(קו) אמר

(קז) אמר

(קח) אמר

(קט) אמר

(קי) אמר

(קיא) אמר

(קיב) אמר

(קיג) אמר

(קיד) אמר

(קטו) אמר

(קטז) אמר

(קיח) אמר

(קיט) אמר

(קכ) אמר

(קכא) אמר

(קכב) אמר

(קכג) אמר

(קכד) אמר

(קכה) אמר

(קכו) אמר

(קכז) אמר

(קכח) אמר

(קכט) אמר

(קל) אמר

(קלא) אמר

(קלב) אמר

(קלג) אמר

(קלד) אמר

(קלה) אמר

(קלו) אמר

(קלז) אמר

(קלח) אמר

(קלט) אמר

(קמ) אמר

(קמא) אמר

(קמב) אמר

(קמג) אמר

(קמד) אמר

(קמה) אמר

(קמו) אמר

(קמז) אמר

(קמח) אמר

(קמט) אמר

(קנ) אמר

(קנא) אמר

(קנב) אמר

(קנג) אמר

(קנד) אמר

(קנה) אמר

(קנו) אמר

(קנז) אמר

(קנח) אמר

(קנט) אמר

(קס) אמר

(קסא) אמר

(קסב) אמר

(קסג) אמר

(קסד) אמר

(קסה) אמר

(קסו) אמר

(קסז) אמר

(קסח) אמר

(קסט) אמר

(קע) אמר

(קעא) אמר

(קעב) אמר

(קעג) אמר

(קעד) אמר

(קעה) אמר

(קעו) אמר

(קעז) אמר

(קעח) אמר

(קעט) אמר

(קפ) אמר

(קפא) אמר

(קפב) אמר

(קפג) אמר

(קפד) אמר

(קפה) אמר

(קפו) אמר

(קפז) אמר

(קפח) אמר

(קפט) אמר

(קצ) אמר

(קצא) אמר

(קצב) אמר

(קצג) אמר

(קצד) אמר

(קצה) אמר

(קצו) אמר

(קצז) אמר

(קצח) אמר

(קצט) אמר

(קק) אמר

(קקא) אמר

(קקב) אמר

(קקג) אמר

(קקד) אמר

(קקה) אמר

(קקו) אמר

(קקז) אמר

(קקח) אמר

(קקט) אמר

(קקי) אמר

(קקיא) אמר

(קקיב) אמר

(קקיג) אמר

(קקיד) אמר

(קקטו) אמר

(קקטז) אמר

(קקיח) אמר

(קקיט) אמר

(קקכ) אמר

(קקכא) אמר

(קקכב) אמר

(קקכג) אמר

(קקכד) אמר

(קקכה) אמר

(קקכו) אמר

(קקכז) אמר

(קקכח) אמר

(קקכט) אמר

(קקל) אמר

(קקלא) אמר

(קקלב) אמר

(קקלג) אמר

(קקלד) אמר

(קקלה) אמר

(קקלו) אמר

(קקלז) אמר

(קקלח) אמר

(קקלט) אמר

(קקמ) אמר

(קקמא) אמר

(קקמב) אמר

(קקמג) אמר

(קקמד) אמר

(קקמה) אמר

(קקמו) אמר

(קקמז) אמר

(קקמח) אמר

(קקמט) אמר

(קקנ) אמר

(קקנא) אמר

(קקנב) אמר

(קקנג) אמר

(קקנד) אמר

(קקנה) אמר

(קקנו) אמר

(קקנז) אמר

(קקנח) אמר

(קקנט) אמר

(קקס) אמר

(קקסא) אמר

(קקסב) אמר

(קקסג) אמר

(קקסד) אמר

(קקסה) אמר

(קקסו) אמר

(קקסז) אמר

(קקסח) אמר

(קקסט) אמר

(קקע) אמר

(קקעא) אמר

(קקעב) אמר

(קקעג) אמר

(קקעד) אמר

(קקעה) אמר

(קקעו) אמר

(קקעז) אמר

(קקעח) אמר

(קקעט) אמר

(קקפ) אמר

(קקפא) אמר

(קקפב) אמר

(קקפג) אמר

(קקפד) אמר

(קקפה) אמר

(קקפו) אמר

(קקפז) אמר

(קקפח) אמר

(קקפט) אמר

(קקצ) אמר

(קקצא) אמר

(קקצב) אמר

(קקצג) אמר

(קקצד) אמר

(קקצה) אמר

(קקצו) אמר

(קקצז) אמר

(קקצח) אמר

(קקצט) אמר

(קקק) אמר

(קקקא) אמר

(קקקב) אמר

(קקקג) אמר

(קקקד) אמר

(קקקה) אמר

(קקקו) אמר

(קקקז) אמר

(קקקח) אמר

(קקקט) אמר

(קקקי) אמר

(קקקיא) אמר

(קקקיב) אמר

(קקקיג) אמר

(קקקיד) אמר

(קקקטו) אמר

(קקקטז) אמר

(קקקיח) אמר

(קקקיט) אמר

(קקקכ) אמר

(קקקכא) אמר

(קקקכב) אמר

(קקקכג) אמר

(קקקכד) אמר

(קקקכה) אמר

(קקקכו) אמר

(קקקכז) אמר

(קקקכח) אמר

(קקקכט) אמר

(קקקל) אמר

(קקקלא) אמר

(קקקלב) אמר

(קקקלג) אמר

(קקקלד) אמר

(קקקלה) אמר

(קקקלו) אמר

(קקקלז) אמר

(קקקלח) אמר

(קקקלט) אמר

(קקקמ) אמר

(קקקמא) אמר

(קקקמב) אמר

(קקקמג) אמר

(קקקמד) אמר

(קקקמה) אמר

(קקקמו) אמר

(קקקמז) אמר

(קקקמח) אמר

(קקקמט) אמר

(קקקנ) אמר

(קקקנא) אמר

(קקקנב) אמר

(קקקנג) אמר

(קקקנד) אמר

(קקקנה) אמר

(קקקנו) אמר

(קקקנז) אמר

(קקקנח) אמר

(קקקנט) אמר

(קקקס) אמר

(קקקסא) אמר

(קקקסב) אמר

(קקקסג) אמר

(קקקסד) אמר

(קקקסה) אמר

(קקקסו) אמר

(קקקסז) אמר

(קקקסח) אמר

(קקקסט) אמר

(קקקע) אמר

(קקקעא) אמר

(קקקעב) אמר

(קקקעג) אמר

(קקקעד) אמר

(קקקעה) אמר

(קקקעו) אמר

(קקקעז) אמר

(קקקעח) אמר

(קקקעט) אמר

(קקקפ) אמר

(קקקפא) אמר

(קקקפב) אמר

(קקקפג) אמר

(קקקפד) אמר

(קקקפה) אמר

(קקקפו) אמר

(קקקפז) אמר

(קקקפח) אמר

(קקקפט) אמר

(קקקצ) אמר

(קקקצא) אמר

(קקקצב) אמר

(קקקצג) אמר

(קקקצד) אמר

(קקקצה) אמר

(קקקצו) אמר

(קקקצז) אמר

(קקקצח) אמר

(קקקצט) אמר

(קקקק) אמר

(קקקקא) אמר

(קקקקב) אמר

(קקקקג) אמר

(קקקקד) אמר

(קקקקה) אמר

(קקקקו) אמר

(קקקקז) אמר

(קקקקח) אמר

(קקקקט) אמר

(קקקקי) אמר

(קקקקיא) אמר

(קקקקיב) אמר

(קקקקיג) אמר

(קקקקיד) אמר

(קקקקטו) אמר

(קקקקטז) אמר

(קקקקיח) אמר

(קקקקיט) אמר

(קקקקכ) אמר

(קקקקכא) אמר

(קקקקכב) אמר

(קקקקכג) אמר

(קקקקכד) אמר

(קקקקכה) אמר

(קקקקכו) אמר

(קקקקכז) אמר

(קקקקכח) אמר

(קקקקכט) אמר

(קקקקל) אמר

(קקקקלא) אמר

(קקקקלב) אמר

(קקקקלג) אמר

(קקקקלד) אמר

(קקקקלה) אמר

(קקקקלו) אמר

(קקקקלז) אמר

(קקקקלח) אמר

(קקקקלט) אמר

(קקקקמ) אמר

(קקקקמא) אמר

(קקקקמב) אמר

(קקקקמג) אמר

(קקקקמד) אמר

(קקקקמה) אמר

(קקקקמו) אמר

(קקקקמז) אמר

(קקקקמח) אמר

(קקקקמט) אמר

(קקקקנ) אמר

(קקקקנא) אמר

(קקקקנב) אמר

(קקקקנג) אמר

(קקקקנד) אמר

(קקקקנה) אמר

(קקקקנו) אמר

(קקקקנז) אמר

(קקקקנח) אמר

(קקקקנט) אמר

(קקקקס) אמר

(קקקקסא) אמר

(קקקקסב) אמר

(קקקקסג) אמר

(קקקקסד) אמר

(קקקקסה) אמר

(קקקקסו) אמר

(קקקקסז) אמר

(קקקקסח) אמר

(קקקקסט) אמר

(קקקקע) אמר

(קקקקעא) אמר

(קקקקעב) אמר

(קקקקעג) אמר

(קקקקעד) אמר

(קקקקעה) אמר

(קקקקעו) אמר

(קקקקעז) אמר

(קקקקעח) אמר

(קקקקעט) אמר

(קקקקפ) אמר

(קקקקפא) אמר

(קקקקפב) אמר

(קקקקפג) אמר

(קקקקפד) אמר

(קקקקפה) אמר

(קקקקפו) אמר

(קקקקפז) אמר

(קקקקפח) אמר

(קקקקפט) אמר

(קקקקצ) אמר

(קקקקצא) אמר

(קקקקצב) אמר

(קקקקצג) אמר

(קקקקצד) אמר

(קקקקצה) אמר

(קקקקצו) אמר

(קקקקצז) אמר

(קקקקצח) אמר

(קקקקצט) אמר

(קקקקק) אמר

(קקקקקא) אמר

(קקקקקב) אמר

(קקקקקג) אמר

(קקקקקד) אמר

(קקקקקה) אמר

(קקקקקו) אמר

(קקקקקז) אמר

(קקקקקח) אמר

(קקקקקט) אמר

(קקקקקי) אמר

(קקקקקיא) אמר

(קקקקקיב) אמר

(קקקקקיג) אמר

(קקקקקיד) אמר

(קקקקקטו) אמר

(קקקקקטז) אמר

(קקקקקיח) אמר

(קקקקקיט) אמר

(קקקקקכ) אמר

(קקקקקכא) אמר

(קקקקקכב) אמר

(קקקקקכג) אמר

(קקקקקכד) אמר

(קקקקקכה) אמר

(קקקקקכו) אמר

(קקקקקכז) אמר

(קקקקקכח) אמר

(קקקקקכט) אמר

(קקקקקל) אמר

(קקקקקלא) אמר

(קקקקקלב) אמר

(קקקקקלג) אמר

(קקקקקלד) אמר

(קקקקקלה) אמר

(קקקקקלו) אמר

(קקקקקלז) אמר

(קקקקקלח) אמר

(קקקקקלט) אמר

(קקקקקמ) אמר

(קקקקקמא) אמר

(קקקקקמב) אמר

(קקקקקמג) אמר

(קקקקקמד) אמר

(קקקקקמה) אמר

(קקקקקמו) אמר

(קקקקקמז) אמר

(קקקקקמח) אמר

(קקקקקמט) אמר

(קקקקקנ) אמר

(קקקקקנא) אמר

(קקקקקנב) אמר

(קקקקקנג) אמר

(קקקקקנד) אמר

(קקקקקנה) אמר

(קקקקקנו) אמר

(קקקקקנז) אמר

(קקקקקנח) אמר

(קקקקקנט) אמר

(קקקקקס) אמר

(קקקקקסא) אמר

(קקקקקסב) אמר

(קקקקקסג) אמר

(קקקקקסד) אמר

(קקקקקסה) אמר

(קקקקקסו) אמר

(קקקקקסז) אמר

(קקקקקסח) אמר

(קקקקקסט) אמר

(קקקקקע) אמר

(קקקקקעא) אמר

(קקקקקעב) אמר

(קקקקקעג) אמר

(קקקקקעד) אמר

(קקקקקעה) אמר

(קקקקקעו) אמר

(קקקקקעז) אמר

(קקקקקעח) אמר

(קקקקקעט) אמר

(קקקקקפ) אמר

(קקקקקפא) אמר

(קקקקקפב) אמר

(קקקקקפג) אמר

(קקקקקפד) אמר

(קקקקקפה) אמר

(קקקקקפו) אמר

(קקקקקפז) אמר

(קקקקקפח) אמר

(קקקקקפט) אמר

(קקקקקצ) אמר

(קקקקקצא) אמר

(קקקקקצב) אמר

(קקקקקצג) אמר

(קקקקקצד) אמר

(קקקקקצה) אמר

(קקקקקצו) אמר

(קקקקקצז) אמר

(קקקקקצח) אמר

(קקקקקצט) אמר

(קקקקקק) אמר

(קקקקקקא) אמר

(קקקקקקב) אמר

(קקקקקקג) אמר

(קקקקקקד) אמר

(קקקקקקה) אמר

(קקקקקקו) אמר

(קקקקקקז) אמר

(קקקקקקח) אמר

(קקקקקקט) אמר

(קקקקקקי) אמר

(קקקקקקיא) אמר

(קקקקקקיב) אמר

(קקקקקקיג) אמר

(קקקקקקיד) אמר

(קקקקקקטו) אמר

(קקקקקקטז) אמר

(קקקקקקיח) אמר

(קקקקקקיט) אמר

(קקקקקקכ) אמר

(קקקקקקכא) אמר

(קקקקקקכב) אמר

(קקקקקקכג) אמר

(קקקקקקכד) אמר

(קקקקקקכה) אמר

(קקקקקקכו) אמר

(קקקקקקכז) אמר

(קקקקקקכח) אמר

(קקקקקקכט) אמר

(קקקקקקל) אמר

(קקקקקקלא) אמר

(קקקקקקלב) אמר

(קקקקקקלג) אמר

(קקקקקקלד) אמר

(קקקקקקלה) אמר

(קקקקקקלו) אמר

(קקקקקקלז) אמר

(קקקקקקלח) אמר

(קקקקקקלט) אמר

(קקקקקקמ) אמר

(קקקקקקמא) אמר

(קקקקקקמב) אמר

(קקקקקקמג) אמר

(קקקקקקמד) אמר

(קקקקקקמה) אמר

(קקקקקקמו) אמר

(קקקקקקמז) אמר

(קקקקקקמח) אמר

(קקקקקקמט) אמר

(קקקקקקנ) אמר

(קקקקקקנא) אמר

(קקקקקקנב) אמר

(קקקקקקנג) אמר

(קקקקקקנד) אמר

(קקקקקקנה) אמר

(קקקקקקנו) אמר

(קקקקקקנז) אמר

(קקקקקקנח) אמר

(קקקקקקנט) אמר

(קקקקקקס) אמר

(קקקקקקסא) אמר

(קקקקקקסב) אמר

(קקקקקקסג) אמר

(קקקקקקסד) אמר

(קקקקקקסה) אמר

(קקקקקקסו) אמר

(קקקקקקסז) אמר

(קקקקקקסח) אמר

(קקקקקקסט) אמר

(קקקקקקע) אמר

(קקקקקקעא) אמר

(קקקקקקעב) אמר

(קקקקקקעג) אמר

(קקקקקקעד) אמר

(קקקקקקעה) אמר

(קקקקקקעו) אמר

(קקקקקקעז) אמר

(קקקקקקעח) אמר

(קקקקקקעט) אמר

(קקקקקקפ) אמר

(קקקקקקפא) אמר

(קקקקקקפב) אמר

(קקקקקקפג) אמר

(קקקקקקפד) אמר

(קקקקקקפה) אמר

(קקקקקקפו) אמר

(קקקקקקפז) אמר

(קקקקקקפח) אמר

(קקקקקקפט) אמר

(קקקקקקצ) אמר

(קקקקקקצא) אמר

(קקקקקקצב) אמר

(קקקקקקצג) אמר

(קקקקקקצד) אמר

(קקקקקקצה) אמר

(קקקקקקצו) אמר

(קקקקקקצז) אמר

(קקקקקקצח) אמר

(קקקקקקצט) אמר

(קקקקקקק) אמר

(קקקקקקקא) אמר

(קקקקקקקב) אמר

(קקקקקקקג) אמר

(קקקקקקקד) אמר

(קקקקקקקה) אמר

(קקקקקקקו) אמר

(קקקקקקקז) אמר

(קקקקקקקח) אמר

(קקקקקקקט) אמר

(קקקקקקקי) אמר

(קקקקקקקיא) אמר

(קקקקקקקיב) אמר

(קקקקקקקיג) אמר

(קקקקקקקיד) אמר

(קקקקקקקטו) אמר

(קקקקקקקטז) אמר

(קקקקקקקיח) אמר

(קקקקקקקיט) אמר

(קקקקקקקכ) אמר

(קקקקקקקכא) אמר

(קקקקקקקכב) אמר

(קקקקקקקכג) אמר

(קקקקקקקכד) אמר

(קקקקקקקכה) אמר

(קקקקקקקכו) אמר

(קקקקקקקכז) אמר

(קקקקקקקכח) אמר

(קקקקקקקכט) אמר

(קקקקקקקל) אמר

(קקקקקקקלא) אמר

(קקקקקקקלב) אמר

(קקקקקקקלג) אמר

(קקקקקקקלד) אמר

(קקקקקקקלה) אמר

(קקקקקקקלו) אמר

(קקקקקקקלז) אמר

(קקקקקקקלח) אמר

(קקקקקקקלט) אמר

(קקקקקקקמ) אמר

(קקקקקקקמא) אמר

(קקקקקקקמב) אמר

(קקקקקקקמג) אמר

(קקקקקקקמד) אמר

(קקקקקקקמה) אמר

(קקקקקקקמו) אמר

(קקקקקקקמז) אמר

(קקקקקקקמח) אמר

(קקקקקקקמט) אמר

(קקקקקקקנ) אמר

(קקקקקקקנא) אמר

(קקקקקקקנב) אמר

(קקקקקקקנג) אמר

(קקקקקקקנד) אמר

(קקקקקקקנה) אמר

(קקקקקקקנו) אמר

(קקקקקקקנז) אמר

(קקקקקקקנח) אמר

(קקקקקקקנט) אמר

(קקקקקקקס) אמר

(קקקקקקקסא) אמר

(קקקקקקקסב) אמר

(קקקקקקקסג) אמר

(קקקקקקקסד) אמר

(קקקקקקקסה) אמר

(קקקקקקקסו) אמר

(קקקקקקקסז) אמר

(קקקקקקקסח) אמר

(קקקקקקקסט) אמר

(קקקקקקקע) אמר

(קקקקקקקעא) אמר

(קקקקקקקעב) אמר

(קקקקקקקעג) אמר

(קקקקקקקעד) אמר

(קקקקקקקעה) אמר

(קקקקקקקעו) אמר

(קקקקקקקעז) אמר

(קקקקקקקעח) אמר

(קקקקקקקעט) אמר

(קקקקקקקפ) אמר

(קקקקקקקפא) אמר

(קקקקקקקפב) אמר

(קקקקקקקפג) אמר

(קקקקקקקפד) אמר

(קקקקקקקפה) אמר

(קקקקקקקפו) אמר

(קקקקקקקפז) אמר

(קקקקקקקפח) אמר

(קקקקקקקפט) אמר

(קקקקקקקצ) אמר

(קקקקקקקצא) אמר

(קקקקקקקצב) אמר

(קקקקקקקצג) אמר

(קקקקקקקצד) אמר

(קקקקקקקצה) אמר

(קקקקקקקצו) אמר

(קקקקקקקצז) אמר

(קקקקקקקצח) אמר

(קקקקקקקצט) אמר

(קקקקקקקק) אמר

(קקקקקקקקא) אמר

(קקקקקקקקב) אמר

(קקקקקקקקג) אמר

(קקקקקקקקד) אמר

(קקקקקקקקה) אמר

(קקקקקקקקו) אמר

(קקקקקקקקז) אמר

(קקקקקקקקח) אמר

(קקקקקקקקט) אמר

(קקקקקקקקי) אמר

(קקקקקקקקיא) אמר

(קקקקקקקקיב) אמר

(קקקקקקקקיג) אמר

(קקקקקקקקיד) אמר

(קקקקקקקקטו) אמר

(קקקקקקקקטז) אמר

(קקקקקקקקיח) אמר

(קקקקקקקקיט) אמר

(קקקקקקקקכ) אמר

(קקקקקקקקכא) אמר

(קקקקקקקקכב) אמר

(קקקקקקקקכג) אמר

(קקקקקקקקכד) אמר

(קקקקקקקקכה) אמר

(קקקקקקקקכו) אמר

(קקקקקקקקכז) אמר

(קקקקקקקקכח) אמר

(קקקקקקקקכט) אמר

(קקקקקקקקל) אמר

(קקקקקקקקלא) אמר

(קקקקקקקקלב) אמר

(קקקקקקקקלג) אמר

(קקקקקקקקלד) אמר

(קקקקקקקקלה) אמר

(קקקקקקקקלו) אמר

(קקקקקקקקלז) אמר

(קקקקקקקקלח) אמר

(קקקקקקקקלט) אמר

(קקקקקקקקמ) אמר

(קקקקקקקקמא) אמר

(קקקקקקקקמב) אמר

(קקקקקקקקמג) אמר

(קקקקקקקקמד) אמר

(קקקקקקקקמה) אמר

(קקקקקקקקמו) אמר

(קקקקקקקקמז) אמר

(קקקקקקקקמח) אמר

(קקקקקקקקמט) אמר

(קקקקקקקקנ) אמר

(קקקקקקקקנא) אמר

(קקקקקקקקנב) אמר

(קקקקקקקקנג) אמר

(קקקקקקקקנד) אמר

(קקקקקקקקנה) אמר

(קקקקקקקקנו) אמר

(קקקקקקקקנז) אמר

(קקקקקקקקנח) אמר

(קקקקקקקקנט) אמר

(קקקקקקקקס) אמר

(קקקקקקקקסא) אמר

(קקקקקקקקסב) אמר

(קקקקקקקקסג) אמר

(קקקקקקקקסד) אמר

(קקקקקקקקסה) אמר

(קקקקקקקקסו) אמר

(קקקקקקקקסז) אמר

(קקקקקקקקסח) אמר

(קקקקקקקקסט) אמר

(קקקקקקקקע) אמר

(קקקקקקקקעא) אמר

(קקקקקקקקעב) אמר

(קקקקקקקקעג) אמר

(קקקקקקקקעד) אמר

(קקקקקקקקעה) אמר

(קקקקקקקקעו) אמר

(קקקקקקקקעז) אמר

(קקקקקקקקעח) אמר

(קקקקקקקקעט) אמר

(קקקקקקקקפ) אמר

(קקקקקקקקפא) אמר

(קקקקקקקקפב) אמר

(קקקקקקקקפג) אמר

(קקקקקקקקפד) אמר

(קקקקקקקקפה) אמר

(קקקקקקקקפו) אמר

(קקקקקקקקפז) אמר

(קקקקקקקקפח) אמר

(קקקקקקקקפט) אמר

(קקקקקקקקצ) אמר

(קקקקקקקקצא) אמר

(קקקקקקקקצב) אמר

(קקקקקקקקצג) אמר

(קקקקקקקקצד) אמר

(קקקקקקקקצה) אמר

(קקקקקקקקצו) אמר

(קקקקקקקקצז) אמר

(קקקקקקקקצח) אמר

(קקקקקקקקצט) אמר

(קקקקקקקקק) אמר

(קקקקקקקקקא) אמר

(קקקקקקקקקב) אמר

(קקקקקקקקקג) אמר

(קקקקקקקקקד) אמר

(קקקקקקקקקה) אמר

(קקקקקקקקקו) אמר

(קקקקקקקקקז) אמר

(קקקקקקקקקח) אמר

(קקקקקקקקקט) אמר

(קקקקקקקקקי) אמר

(קקקקקקקקקיא) אמר

(קקקקקקקקקיב) אמר

(קקקקקקקקקיג) אמר

(קקקקקקקקקיד) אמר

(קקקקקקקקקטו) אמר

(קקקקקקקקקטז) אמר

(קקקקקקקקקיח) אמר

(קקקקקקקקקיט) אמר

(קקקקקקקקקכ) אמר

(קקקקקקקקקכא) אמר

(קקקקקקקקקכב) אמר

(קקקקקקקקקכג) אמר

(קקקקקקקקקכד) אמר

(קקקקקקקקקכה) אמר

(קקקקקקקקקכו) אמר

(קקקקקקקקקכז) אמר

(קקקקקקקקקכח) אמר

(קקקקקקקקקכט) אמר

(קקקקקקקקקל) אמר

(קקקקקקקקקלא) אמר

(קקקקקקקקקלב) אמר

(קקקקקקקקקלג) אמר

(קקקקקקקקקלד) אמר

(קקקקקקקקקלה) אמר

(קקקקקקקקקלו) אמר

(קקקקקקקקקלז) אמר

(קקקקקקקקקלח) אמר

(קקקקקקקקקלט) אמר

(קקקקקקקקקמ) אמר

(קקקקקקקקקמא) אמר

(קקקקקקקקקמב) אמר

(קקקקקקקקקמג) אמר

(קקקקקקקקקמד) אמר

(קקקקקקקקקמה) אמר

(קקקקקקקקקמו) אמר

(קקקקקקקקקמז) אמר

(קקקקקקקקקמח) אמר

(קקקקקקקקקמט) אמר

(קקקקקקקקקנ) אמר

(קקקקקקקקקנא) אמר

(קקקקקקקקקנב) אמר

(קקקקקקקקקנג) אמר

(קקקקקקקקקנד) אמר

(קקקקקקקקקנה) אמר

(קקקקקקקקקנו) אמר

(קקקקקקקקקנז) אמר

(קקקקקקקקקנח) אמר

(קקקקקקקקקנט) אמר

(קקקקקקקקקס) אמר

(קקקקקקקקקסא) אמר

(קקקקקקקקקסב) אמר

(קקקקקקקקקסג) אמר

(קקקקקקקקקסד) אמר

(קקקקקקקקקסה) אמר

(קקקקקקקקקסו) אמר

(קקקקקקקקקסז) אמר

(קקקקקקקקקסח) אמר

(קקקקקקקקקסט) אמר

(קקקקקקקקקע) אמר

(קקקקקקקקקעא) אמר

(קקקקקקקקקעב) אמר

(קקקקקקקקקעג) אמר

(קקקקקקקקקעד) אמר

(קקקקקקקקקעה) אמר

(קקקקקקקקקעו) אמר

(קקקקקקקקקעז) אמר

(קקקקקקקקקעח) אמר

(קקקקקקקקקעט) אמר

(קקקקקקקקקפ) אמר

(קקקקקקקקקפא) אמר

(קקקקקקקקקפב) אמר

(קקקקקקקקקפג) אמר

(קקקקקקקקקפד) אמר

(קקקקקקקקקפה) אמר

(קקקקקקקקקפו) אמר

(קקקקקקקקקפז) אמר

(קקקקקקקקקפח) אמר

(קקקקקקקקקפט) אמר

(קקקקקקקקקצ) אמר

(קקקקקקקקקצא) אמר

(קקקקקקקקקצב) אמר

(קקקקקקקקקצג) אמר

(קקקקקקקקקצד) אמר

(קקקקקקקקקצה) אמר

(קקקקקקקקקצו) אמר

(קקקקקקקקקצז) אמר

(קקקקקקקקקצח) אמר

(קקקקקקקקקצט) אמר

(קקקקקקקקקק) אמר

(קקקקקקקקקקא) אמר

(קקקקקקקקקקב) אמר

(קקקקקקקקקקג) אמר

(קקקקקקקקקקד) אמר

(קקקקקקקקקקה) אמר

(קקקקקקקקקקו) אמר

(קקקקקקקקקקז) אמר

(קקקקקקקקקקח) אמר

(קקקקקקקקקקט) אמר

(קקקקקקקקקקי) אמר

(קקקקקקקקקקיא) אמר

(קקקקקקקקקקיב) אמר

(קקקקקקקקקקיג) אמר

(קקקקקקקקקקיד) אמר

(קקקקקקקקקקטו) אמר

(קקקקקקקקקקטז) אמר

(קקקקקקקקקקיח) אמר

(קקקקקקקקקקיט) אמר

(קקקקקקקקקקכ) אמר

(קקקקקקקקקקכא) אמר

(קקקקקקקקקקכב) אמר

(קקקקקקקקקקכג) אמר

(קקקקקקקקקקכד) אמר

(קקקקקקקקקקכה) אמר

(קקקקקקקקקקכו) אמר

(קקקקקקקקקקכז) אמר

(קקקקקקקקקקכח) אמר

(קקקקקקקקקקכט) אמר

(קקקקקקקקקקל) אמר

(קקקקקקקקקקלא) אמר

(קקקקקקקקקקלב) אמר

(קקקקקקקקקקלג) אמר

(קקקקקקקקקקלד) אמר

(קקקקקקקקקקלה) אמר

(קקקקקקקקקקלו) אמר

(קקקקקקקקקקלז) אמר

(קקקקקקקקקקלח) אמר

(קקקקקקקקקקלט) אמר

(קקקקקקקקקקמ) אמר

(קקקקקקקקקקמא) אמר

(קקקקקקקקקקמב) אמר

(קקקקקקקקקקמג) אמר

(קקקקקקקקקקמד) אמר

(קקקקקקקקקקמה) אמר

(קקקקקקקקקקמו) אמר

(קקקקקקקקקקמז) אמר

(קקקקקקקקקקמח) אמר

(קקקקקקקקקקמט) אמר

(קקקקקקקקקקנ) אמר

(קקקקקקקקקקנא) אמר

(קקקקקקקקקקנב) אמר

(קקקקקקקקקקנג) אמר

(קקקקקקקקקקנד) אמר

(קקקקקקקקקקנה) אמר

(קקקקקקקקקקנו) אמר

(קקקקקקקקקקנז) אמר

(קקקקקקקקקקנח) אמר

(קקקקקקקקקקנט) אמר

(קקקקקקקקקקס) אמר

(קקקקקקקקקקסא) אמר

(קקקקקקקקקקסב) אמר

(קקקקקקקקקקסג) אמר

(קקקקקקקקקקסד) אמר

(קקקקקקקקקקסה) אמר

(קקקקקקקקקקסו) אמר

(קקקקקקקקקקסז) אמר

(קקקקקקקקקקסח) אמר

(קקקקקקקקקקסט) אמר

(קקקקקקקקקקע) אמר

(קקקקקקקקקקעא) אמר

(קקקקקקקקקקעב) אמר

(קקקקקקקקקקעג) אמר

(קקקקקקקקקקעד) אמר

(קקקקקקקקקקעה) אמר

(קקקקקקקקקקעו) אמר

(קקקקקקקקקקעז) אמר

(קקקקקקקקקקעח) אמר

(קקקקקקקקקקעט) אמר

(קקקקקקקקקקפ) אמר

(קקקקקקקקקקפא) אמר

(קקקקקקקקקקפב) אמר

(קקקקקקקקקקפג) אמר

(קקקקקקקקקקפד) אמר

(קקקקקקקקקקפה) אמר

(קקקקקקקקקקפו) אמר

(קקקקקקקקקקפז) אמר

(קקקקקקקקקקפח) אמר

(קקקקקקקקקקפט) אמר

(קקקקקקקקקקצ) אמר

(קקקקקקקקקקצא) אמר

(קקקקקקקקקקצב) אמר

(קקקקקקקקקקצג) אמר

(קקקקקקקקקקצד) אמר

(קקקקקקקקקקצה) אמר

(קקקקקקקקקקצו) אמר

(קקקקקקקקקקצז) אמר

(קקקקקקקקקקצח) אמר

(קקקקקקקקקקצט) אמר

(קקקקקקקקקקק) אמר

(קקקקקקקקקקקא) אמר

(קקקקקקקקקקקב) אמר

(קקקקקקקקקקקג) אמר

(קקקקקקקקקקקד) אמר

(קקקקקקקקקקקה) אמר

(קקקקקקקקקקק

רבינו יונה מי שמתו פרק שלישי ברכות

שבקדושה הוי ק"ש שאין לך דבר שבקדושה יותר מדבר שיש בו עול מלכות שמים ואפ"ה אינו בכלל זה הדין דמותר לקרותה ביחיד וכיון שאנו בגאים בק"ש אינה בזה הדין ומותר לקרותה ביחיד שמע מינה דכל דבר שבקדושה אינו רוצה לומר כל דבר שיש בו קדושה אלא הכי קאמר כל דבר שהותקן לאומרו בעשרה מתחלה משום קדושה אינו בפחות מעשרה ומשום הכי קורין ק"ש ביחיד (כמו בלבור) מפני שלא הותקנה מתחלה בעשרה וקדושה של יוצר אור ג"כ לא הותקנה בעשרה כמו הקדושה של נקדישך מ"כ קורין אותה ביחיד ותדע שלא הותקנה מתחלה בעשרה כמו נקדישך שבכל טפח התפלות תורה אור תמצא כתוב בברכות יוצר אור בטפח היחיד הקדושה וקדושה נקדישך אינה כתובה בטפח היחיד דמשמע שזו בלבד התקינו בעשרה: **ויש** שמקשים על זה הפסק מדתנן (במנילה דף כג:) אין פורסין על שמע פחות מעשרה התחילו עשרה והלכו להם מקצתם גומרין ומפרשין דפורסין על שמע הוא כך שאחר שהתפללו הלבור בבית הכנסת היה אחד חוזר כל הברכות ואומר קדיש וברכו מפני אותם האנשים שלא הספיקו לבא מתחלה כדי שישמעו עכשיו ויתפללו בעשרה ופורסין הוא כמו מברכין כדמתרגמינן כי הוא יברך הזבח יפרוס דבחתא ור"ל מתחלה אין פורסין אלא בעשרה מפני הקדיש שיש להם לומר אותו אם התחילו בעשרה והלכו מקצתן אחר שעמו לקדיש ולברכו גומרים ואומר אם איתא שהיחיד יכול לומר קדושה של יוצר למה הולרך לומר התחילו בעשרה והלכו להם מקצתם גומרים הכיון שאין לו דין קדושה פשיטא שגומרין אלא מפני שאינן יכולין לומר קדושת יוצר אלא בי' (ג) ולכן הולרך להשמיענו דהכא כיון שהתחילו מתחלה גומרים אפילו בלא עשרה ואומר מורי הרב נר"ו שאין זה הפירוש נכון שאם כדבריהם למה לא הקשה מזו המשנה למ"ד היחיד אומר קדושה דהא בהדיא משמע מהאי מתני' שאין היחיד אומר קדושה אלא ולאי פי' אין פורסין על שמע הוא כמ"ש ר"מ שאע"פ שאמרו דעם דבשדות אמיסי ולא מצי למיתי לבי כנישתא וש"ל מוציאין ידי חובתן מתפלה אפ"ה מק"ש אינן נפטרין אלא באמירה ובעניית אמן אינו פוטר אלא בי' ולפיכך אין פורסין על שמע כדי לפטור את השומעי' בעניית אמן אלא בי' שאם לא כן אין עניית האמן כלום אבל אם התחילו בי' והלכו מקצתם גומרים ועונין אמן אחריו ומסקנא דלא פסיק ונחלקו המפרשים אם שותקין בשעת התפלה בשעת עניית הקדיש אם לא יש מפרשים שאינו שותק כלל דהא ק"ל שומע כעונה ואשתכח דהוי הפסקה כמו אם היה עונה וזו היא דעת רבינו יעקב ז"ל אבל רבינו האי גאון וסיעתו ורי"ף ז"ל אמרו ששותק דכי אמרינן שומע כעונה והוי הפסקה דוקא בדברים אחרים אבל בזה שהוא שבחו של מקום לא דייקינן ליה הפסקה ושרי ודבר שהוי בעמודי עולם אין לנו כח להכריע ביניהם ודעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד ובלבד שיכוין לבו לשמים מפי מורי הרב נר"ו: **בכל** כחו. כלומר בכל כוחו ומפני שיש בכי אדם שאין הכונה שלהם מתעוררת אלא על ידי הכח אמר בכל כחו אבל א"ל לתת קולות גדולות שיתלוצצו ממנו בני אדם: **עד** שתהו מודיעים. פי' על שזכינו להודות לך: **ועני** קדושתא בהדי לבורא ולא חיישא דוקא לענות בלבד מותר אלא כל התיבות של קדושה אומר עם החזן חיבה בחיבה: **שהיה** מנמנם כלומר שלא היה קורא התיבות בלחות אלא בנמנום ואיתא דמפרשי שהיה קורא כדרכו אלא שלא היה מזכיר האזכרות: **שאין** דברי תורה מקבלין טומאה. יש מפרשים דלא שנא ק"ש ולא שנא קריאה אחרת לכל מילי אמרינן אין ד"ת מקבלין טומאה ואין זה נכון דבודאי לא אמרו אלא בק"ש בלבד אבל בשאר דברי תורה אסור להא אמרי' כי דבר ה' בזה וגו' זה הקורא ד"ת במטותות המטוקפות והחמירו בזה יותר משאר כריתות דבכל שאר כריתות הכרת מכפר ובזה אינה מכפר ולא אע"פ שנכרת עונה בה: **כרבי** יאשיה בבלאים. דסבר שאינו חייב משום כלאי הכרם עד שיזרע חטה ושעורה וחולן במפולת יד דקרא דלא חזרע כרמך כלאים דרש ליה כלאים לבד מכרמך ועל כן היו אומר דבשני מינים דהיינו חטה ושעורה עם החולן דהיינו הכרם לוקה משום כלאי הכרם אבל במין אחד מותר מיהו אפילו במין אחד צריך ליזהר הרבה שלא יזרע על הזמורה ואין בעפר הטומד עליה נובה שלשה עפרים ולאי אסור דה"ל כהרכבה והרכבה (קדושין דף לט:) אפילו בח"ל אסורה והכי (ד) תנא בהדיא גבי גפן* בזמן שיש על גבו עפר גבוה שלשה עפרים מותר לזרוע עליו ואם לאו אסור: **כי** אתא זעירי אמר בטלוה לטבילותא וא"ת והא אמרינן (דף כב:) דעזרא תקן טבילה לבעלי קריין והאיך היו יכולין לבטל תקנת עזרא ואית דאמר מפני שרואו שלא היו יכולין הגיבור נעמוד בה והגכון יותר שלא פשטה זאת התקנה בכל ישראל ותקנה שלא פשטה בכל ישראל* יכולין לבטלה וכתב רבינו האי גאון ז"ל דלא אמרינן בטלה לטבילותא אלא לגבי ק"ש אבל להפלה אין מתפללין עד שירחצו ואפשר היה לומר שכוונתו לומר שירחצו בתרבעים סאה אבל הרי"ף ז"ל כתב ונראה דוקא אלא רחיצה בתשעה קבין ורחיצת מ' קבין צריך להטילם עליו בכלי שיוכל להריקה ממנו בלא שום הפסקה וכן מוכיח במשניות של טהרות וזה שכתב הגאון ז"ל דאין מתפללין עד שירחצו ואינו נראה למורי הרב נר"ו ואם אין לו מים או אפילו אם יש לו מים ואינו טובה לו אינו רוחץ אפ"ה אינו מפסיד בתפלה מתני זה דודאי אע"פ שהתפלה יותר מחובלת עם הטבילה לדברי הכל אין לו להפסיד מפני זה תפלתו וכ"כ ר"מ ז"ל (ה) בכל

באמן יהא שמו הגדול מבורך ומסקנא דלא פסיק: גרסינן. בפרק כל כתבי הקדש* ר"ק: א"ר יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של (ה) "ע' שנה שנאמר °בפרוע פרעות בישראל (ה) מה טעם משום דברכו ה': גרסי' בסוטה* דף פ: בזמן ששליח ציבור אומר מודים העם מה הם אומרים אחריו (ב) מודים אנחנו לך ה' אלהינו על שאנו מודים לך ושמואל אמר ה' אלהינו ואלהי כל בשר על שאנו מודים לך ר' סימאי אומר יוצרנו יוצר בראשית על שאנו מודים לך נהרדעי אמרי משום רבי סימאי ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו [ה] רב אחא בר יעקב מסיים בה הכי כן תחיינו ותחננו ותקבצנו ותקב"ץ גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעבדך ולעשות רצונך [ב] על שאנו מודים לך פפא הלכך נימרינהו לכולהו דנימא הכי מודים אנחנו לך ה' אלהינו ואלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו כן תחיינו ותנחמנו ותקבצנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעבדך ולעשות רצונך [ג] בלבב שלם על שאנו מודים לך: כתב רבינו האי גאון זצ"ל דמנהגא דרבנן כד עייל איניש לבי כנישתא ואשכח צבורא דמצלי בלחש דמעכב עד דמסיימי ובד פתח שליחא דציבורא מתחיל ה' שפתי תפתח ואומר בהדי שליחא דציבורא מילתא בלחש ועני קדושה בהדי צבורא ושפיר דמי למעבד הכי דלית בה הפסקה והא דאמור רבנן אם יכול להתחיל ולגמור היכי דמתחיל מקמי שליח צבור אבל כד מתחיל בהדי שליח צבור שפיר דמי: "ר' יהודה אומר מברך לפניהם ולאחריהם *תניא רבי יהודה בן בתירא אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה ומעשה בתלמיד אחד שהיה מגמגם וקורא למעלה מרבי יהודה בן בתירא ואמר לו בני פתח פיך ויאירו דבריך °שאין דברי תורה מקבלין טומאה שנא' °הלא כה דברי כאש נאם ה' מה אש אינה מקבלת טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה אמר רב נחמן בר יצחק נהוג עלמא כתלתא סבי כרבי יהודה בן בתירא בדברי תורה כרבי יאשיה בבלאים כרבי אלעאי בראשית הגז כי אתא זעירי אמר בטלוה לטבילותא ואמרי לה בטלוה לנטילותא מאן דאמר לטבילותא כר' יהודה בן בתירא ומ"ד לנטילותא כרב חסדא דרב חסדא לייט מאן דמהדר אמיא בעידן צלותא איכא מאן דאמר האי דאמרי בטלוה לטבילותא בין לדברי תורה בין לתפלה ואיכא מ"ד הני מילי לדברי תורה אבל לתפלה צריך טבילה ולאו טבילה דוקא אלא רחיצה בט' קבין וכתב רבינו האי גאון זצ"ל כיון דגמרא ליכא בהא מילתא נקוט מנהג כל ישראל שכל בעלי קריין אע"פ שאין להם א *)מים אין מתפללין עד שירחצו: **מתני'** *היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר ירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תגיע החמה [ד] יעלה ויתכסה ויקרא ואם לאו יתכסה במים ויקרא ולא יתכסה לא במים הרעים ולא במי המשרה

רש"י

נר מצוה

מודים: ואמכח ציבורא דמצלי בלחש. כלומר שהציבור מתפללין שמנה עשרה: ואומר בהדי ש"ל מילתא בלחש. כלומר מתפלל עם החזן וה' שפתי תפתח על קדושה ואומר קדושה עם הציבור: שהיה מנמנם וקורא. בעל קרי היה: נהוג עלמא כהני תלתא סבי. דכולהו לקולא הן: בדברי תורה. דבעל קרי מותר ללמוד כדקאמר הכא: כרבי יאשיה בבלאים. דאמר אינו מחייב משום כלאים על שיזרע חטה ושעורה וחולן במפולת יד כלומר ביחד דהוי כלאי הכרם וכלאי זרעים יחד: כר' אלעאי בראשית הגז. דאמרינן פ' חזורש ראשית הגז אינו מוקצה אלא בארץ ולא בח"ל: לנטילותא. נטילת ידים לתפלה כמו למסיק: אלא רחיצת הגוף בתשעה קבין. שסופך עליו: עד

א מיי' פ"ד מה' ק"ש וס"ד מה' תפלה וס"ת מה' ברכות וס"י מה' ס"ת סמג עשין יח' טור ת"ת סי' סח וטור י"ד סי' רפב:

לשון ריא"ז

היה עומד ומתפלל ושמע שהצבור עונין קדושה לא אמן יהא שמיה רבא אינו רשאי לשלש לפסוק אלא שומע ומכוין לבו עם הצבור ואח"כ חוזר לתפלתו וכן ביאר המורה בפרק לולב הגזול וכן ביארו הגאונים ואע"פ ששומע כעונה מצוה לענות לפיכך צריך ליזהר שלא יתמיד בתפלתו אלא אם כן יודע שיוכל לענות עם הצבור בדברים שאינו יכול לאומרן ביחיד כמנהגי בקונטרי הרליות

בפרק לולב הגזול:

א על זה רבו הדעות כמו שבביאם הטור אמנם נראה דבכולא בברכה ופסקים וכתב סמור סי' קיז הבאיהנא נהגו שלא לסליך שום דבר אפילו בתפלה:

לשון ריא"ז

אבל נהגו העם כדברי האומר אין ד"ת מקבלין טומאה ואין אדם צריך לעסוק בקריין לא בי"ח ומולה ואפי' בתשעה קבין אינו צריך ומותר בין בד"ת בין בתפלה בין בברכות ולא מיתו מבמים במנהג זה אלא הטיתו העם כמנהגם אף על פי שנהגו שלא בהלכה המבוא בקונטרי הרליות:

שיטת ריב"ב

וכן למודים: פיס' ר' יהודה אומר וכו': בבמ' מגמגם וקורא. בעל קרי היה: בתלתא סבי דמעלו לקולא: לנטילותא דבעלי קריין. וכתב רבינו האי גאון ז"ל וכו' והכב דודי ז"ל כתב דבעלים לנטילותא לגמרי בין לדברי תורה בין לק"ש בין לתפלה: **מתני'** לא יפסיק תפלתו לגמרי אלא יקצר כל ברכה וברכה כגון אתה חונן ב"א ס' חונן הדעת. פשיטא אינו ברוך אתה ה' ברוכה בתשובה וכן כולם: בשיש הרעים. מים מרוחים:

הגהות הב"ח

(א) ר"ב בהתמיד עם ברכו ה' מה טעם בפרוע פרעות משום: (ב) ר"ב רב אמר: (ג) ר"ב בפחות מעשרה: (ד) ר"ב תקן: (ה) ר"ב ובכל רלאי: (ו) ר"ב ולא:

[ה] ר"ב על שאנו מודים לך. [ב] ר"ב בלבב שלם וכו': [ג] בסמך הגאון: [ד] ר"ב לימא תנן סתמא כר"מ (פי' הלכה כמותו) דאמר עד סלן סתמא אפי' תימא ר' יהושע ודלמא טוותיקון (הגי"ר):

[דף טז ע"א]

ר"ן דף ב. ע"ש בתוס' ובר"ן שם פי' אלף רמב ד"ה ר"ו הגשיא מו'.

כלאים ריש פ"ו

*)שמעתי בשם הגאון אאמתי ר' צבי הירש ברודא זצ"ל מהר"ק שלמנע כי תחת מים ר"ל מקוה וכן ים להניח בלא"ש שוף פיתון כ"ל: